

VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA

PRILOG D

OPIS PODRUČJA VANJSKOG PLANA I ŠIREG PODRUČJA

VANJSKI PLAN ZAŠTITE I SPAŠAVANJA U SLUČAJU
VELIKE NESREĆE KOJA UKLJUČUJE OPASNE TVARI

ZA MJERNO OTPREMNU STANICU ĐELETOVCI

BRANITELJSKA ZADRUGA
«AKTIVAN ŽIVOT»

SADRŽAJ:		
D1	Stanovništvo	3.
D2	Zaštićeni dijelovi prirode	4.
D3	Kulturna dobra	7.
D4	Poljoprivredne i šumske površine	12.
D5	Gospodarstvo	13.
D6	Prometna i tehnološka infrastruktura	15.
D7	Stambeni i poslovni objekti (hoteli, kampovi i sl.) u kojima se okuplja velik broj osoba	17.

D1 – Stanovništvo

Stanovništvo prema spolu po naseljima općine Nijemci

NASELJE	MUŠKO	ŽENSKO	UKUPNO
Apševci	151	154	305
Banovci	219	213	432
Donje Novo Selo	251	247	498
Đeletovci	247	264	511
Lipovac	410	404	814
Nijemci	812	793	1.605
Podgrađe	185	186	371
Vinkovački Banovci	83	86	169
SVEUKUPNO:	2.358	2.347	4.705

Izvor: Popis stanovništva 2011.g.

Pokazatelji u odnosu na kategorije stanovništva za potrebe planiranja evakuacije ukupno naselje Đeletovci

Naselje	Ukupno M/Ž	od 0-7 g.	od 7-15 g.	Od 15 - 65	Preko 65
SVEUKUPNO	511	40	49	305	118
MUŠKI	247	20	26	164	37
ŽENSKI	264	20	23	141	81

Izvor: Popis stanovništva 2011.g.

D2 - Zaštićeni dijelovi prirode

Zaštićeni dijelovi prirode, na području općine Nijemci, registrirani su u samo jednoj kategoriji – u kategoriji značajnog krajobraza - zaštićeni krajolik Spačva, u ukupnoj površini od 278,00 ha.

Zaštićeni krajolik Spačva zaštićen je temeljem Odluke o proglašenju zaštićenog krajolika Spačva (Službeni vjesnik Vukovarsko-srijemske županije 6/99), a od 1999. Godine, prvenstveno zbog svoje slikovitosti, odnosno sklopa toka rijeke Spačve, ribom bogatog vodotoka I kategorije, i šumskih površina uz njezine obale, što je uvjetovalo značaj navedenog prostora prvenstveno kao rekreacijskog područja.

Područje zaštićenog krajolika obuhvaća dio toka rijeke Spačve, od granice s općinom Vrbanja, odnosno kružnog opkopa iz turskih vremena tj. lokaliteta Optičar, nizvodno do granice odjela 29 i 33 gospodarske jedinice Narače i gospodarske jedinice Topolovac, šumarije Lipovac, Uprave šuma Vinkovci, Hrvatskih šuma, obuhvaćajući pojas uz obje rijeke te lokalitet Lučica kod Lipovca i Kaluđeri, površini od 254,91 ha, na području Općine Nijemci.

Rijeka Spačva, na području Zaštićenog krajolika Spačva, protiče nenastanjenom ravnicom, pod šumama i cijelom dužinom svog toka svrstana je u I kategoriju voda, kategoriju prirodnih i nezagađenih vodotoka. Posebnost dijela toka, od granice s općinom Vrbanja do utoka u Bosut, čine petlje uz glavni tok rijeke – lokalitet Optičar i lokalitet Luka, na desnoj obali, oblikuje otok na kojem je smještena srednjovjekovna crkva Luka, po kojoj je lokalitet i dobio ime.

Tipovi staništa, prema podacima Državnog zavoda za zaštitu prirode, a prema Pravilniku o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te mjerama za očuvanje stanišnih tipova (NN 7/06) i Nacionalnoj klasifikaciji staništa, na području Općine Nijemci obuhvaćaju:

- Vlažne livade Srednje Europe (C22),
- Mezofilne živice i šikare kontinentalnih, izuzetno primorskih krajeva (D12),
- Poplavne šume vrba / poplavne šume topola (E11 / E12),
- Poplavne šume hrasta lužnjaka (E22),
- Mješovite hrastovo-grabove i čiste grabove šume (E31),
- Nasadi širokolisnog drveća (E93),
- Mozaici kultiviranih površina (I21),
- Mozaici kultiviranih površina / aktivna seoska područja / javne neproizvodne kultivirane zelene površine (I21 / J11 / I 81),
- Intenzivno obrađivanje oranice na komasiranim površinama (I31),
- Javne neproizvodne kultivirane zelene površine (I81),
- Aktivna seoska područja (J11),
- Aktivna seoska područja / urbanizirana seoska područja (J11 / J13),
- Povremeni vodotoci (A221),
- Srednji i donji tokovi sporih vodotoka (A2322),
- Kanali sa stalnim protokom za površinsko navodnjavanje (A2412).

Na području Općine Nijemci, prema podacima Državnog zavoda za zaštitu prirode, a prema Pravilniku o proglašavanju divljih svojti zaštićenim i strogo zaštićenim (NN 7/06), zaštićene i strogo zaštićene vrste su:

I. Zaštićene vrste:

A. Leptiri

1. Crvenorubi crvenko (*Lycaena hippothoe*)
2. Mala preljevalica (*Apatura ilia*)
3. Mala svibanjska riđa (*Euphydryas maturna*)
4. Mali dvornikov crvenko (*Lycaena thersamon*)
5. Niklerova riđa (*Mellicta aurelia*)
6. Sedefasti debeloglavac (*Heteropterus morpheus*)
7. velika preljevalica (*Apatura iris*).

B. Sisavci

1. Europski dabar (*Castor fiber*)
2. Europski zec (*Lepus europaeus*)
3. Miš humkaš (*Mus spicilegus*)
4. Močvarna rovka (*Neomys anomalus*)
5. Patuljasti miš (*Micromys minutus*)

C. Slatkovodne ribe

1. Bolen (*Aspius aspius*)
2. Crnooka deverika (*Abramis sapa*)
3. Dvoprugasta uklija (*Alburnoides bipunctatus*)
4. Jez (*Leuciscus idus*)
5. Karas (*Carassius carassius*)
6. Kečiga (*Acipenser ruthenus*)
7. Krkuša (*Gobio gobio*)
8. Manjić (*Lota lota*)
9. Nosara (*Vimba vimba*)
10. Plotica (*Rutilus pigus*)
11. Šaran (*Cyprinus carpio*)

II. Strogo zaštićene vrste:

A. Gmazovi

1. Barska kornjača (*Emys orbicularis*)

B. Leptiri

1. Kiseličin crvenko (*Lycaena dispar*)
2. Šareni ve (*Nymphalis vaualbum*)
3. Šumski okaš (*Lopinga achine*)
4. Uskršnji leptir (*Zerynthia polyxena*)

C. Ptice

1. Bijela roda (*Ciconia ciconia*)
2. Bjelovarata muharica (*ficedula albicollis*)
3. Crna lunja (*Milvus migrans*)
4. Crna roda (*Ciconia nigra*)

5. Crna žuna (*Dryocopus martius*)
6. Golub dupljaš (*Columba oenas*)
7. Mala šljuka (*Lymnocryptes minima*)
8. Mali vranac (*Phalacrocorax pygmaeus*)
9. Orao kliktaš (*Aquila pomarina*)
10. Patka kreketaljka (*Anas strepera*)
11. Patka njorka (*Aythya nyroca*)
12. Sirijski djeltlić (*Dendrocopos syriacus*)
13. Siva štijoka (*Porzana parva*)
14. Siva žuna (*Picus canus*)
15. Škanjac osaš (*Pernis apivorus*)
16. Štekavac (*Haliaetus albicilla*)
17. Vodomar (*Alcedo atthis*)

D. Sisavci

1. Hrčak (*Cricetus cricetus*)
2. Puh orašar (*Muscardinus avellanarius*)
3. Riđi miš (*Myotis emarginatus*)
4. Sivi dugoušan (*Plecotus austriacus*)
5. Sivi puh (*Glis glis*)
6. Veliki šišmiš (*Myotis myotis*)
7. Velikouhi šišmiš (*Myotis bechsteinii*)
8. Vidra (*Lutra lutra*)

E. Slatkovodne ribe

1. Atlantska jesetra (*Acipenser sturio*)
2. Belica (*Leucaspis delineatus*)
3. Bjeloperajna krkuša (*Gobio albinpinnatus*)
4. Keslerova krkuša (*Gobio kessleri*)
5. Mali vretenac (*Zingel streber*)
6. Mladica (*Hucho hucho*)
7. Piškur (*Misgurnus fossilis*)
8. Sabljarka (*Pelecus cultratus*)
9. Tankorepa krkuša (*Gobio uranoscopus*)
10. Ukrajinska paklara (*Eudontomyzon mariae*)
11. Velika pliska (*Chalcalburnus chalcoides*)

F. Vodozemci

1. Gatalinka (*Hyla arborea*)
2. Mukač žaba (*Bombina bombina*)
3. Veliki panonski vodenjak (*Triturus (cristatus) dobrogicus*)

KRAJOBRAZNE VRIJEDNOSTI

Među krajobraznim vrijednostima na području općine Nijemci, uz rijeke Spačvu, Bosut i Studvu, ističu se šumski prostori – Spačvanska šuma te agrarna područja sa stanovima (đermom) i prostrana slavonska naselja koja prevladavaju u sjevernom i središnjem dijelu općine.

Bosut je rijeka, sporog toka, koja nastaje od dva potoka između Štitara i Županje. Bez pravog vrelišta, a teče prema Gradištu, gdje u njega utječe Berava, te dalje nastavlja tok prema Cerni, kod koje u Bosut utiče Biđ, a svojim meandriranim tokom preko Vinkovaca dolazi na područje Općine Nijemci.

Studva je rijeka koja nastaje iz toka Ljubnja i Koritnja te utiče u Bosut kod naselja Morović na području Republike Srbije.

Spačvanska šuma je najveća cjelovita šuma hrasta lužnjaka u Hrvatskoj i Europi te tipični predstavnik slavonskog hrasta lužnjaka. Jedan je od najvrednijih obnovljivih resursa u istočnom dijelu Hrvatske, a predstavlja jednu petinu svih lužnjakovih šuma na području države. Uz hrast lužnjak, kao dominantnu vrstu, u šumi se nalaze i jasen, grab klen, vez, bagrem, orah, voće, lipa, vrba, topola i omb. Bogata je vodenim resursima – površinskim i podzemnim te brojnim životinjskim lovnim vrstama.

Kartografski prikaz - KP 11 – Zaštićeni dijelovi prirode u području Vanjskog plana

Na području Općine nema Nacionalnih parkova niti Parkova prirode.

D3 - Kulturna dobra

Na području općine Nijemci dosadašnjom pravnom zaštitom obuhvaćena su slijedeća kulturna dobra, po kategorijama:

- Arheološka baština

o Arheološki pojedinačni lokalitet

1. **Podlučje i Kološtar** (Lipovac) – prapovijesni, antički i srednjovjekovni arheološki lokalitet – zaštićeno kulturno dobro (**Z-751**).

Prapovijesni, antički i srednjovjekovni arheološki lokalitet „Polučje“ I „Kološtar“ otkriven je na 436,750 – 464,500 km autoceste Zagreb – Beograd, istočno od šume Topolovac u razigranim meandrima rijeke Spačve. Povišeno zemljište poput gradine okruženo prirodnim meandrima Spačve na 2 km od Lipovca pružalo je idealne uvjete za naseljavanje još u prapovijesti. Današnja trasa autoceste presjekla je ovaj veliki lokalitet pravcem istok-zapad u njegovom južnom dijelu na dva nejednaka dijela. Površinski ostaci raznovrsnih ulomaka keramike, kamenih alatki (mikrolita), kosti, kao i antički kameni spomenici ukazuju na dugotrajnost naselja koje je trajalo kroz prapovijest, antiku i srednji vijek. Na ovoj gradini nalazi se i kapelica sv. Luke iz 14. St. koja je izgrađena na rimskom građevinskom materijalu. Istočni dio Slavonije, a posebno obale rijeke pružale su od najranijih prapovijesnih razdoblja idealne uvjete za razvoj naselja koja traju neprekidno do srednjeg vijeka. Lokalitet „Polučje“ nam pruža rijetku priliku istraživanja višeslojnih naselja u istočnoj Slavoniji. Svojim površinskim nalazima ukazuje na dugotrajnost naseljavanja ovog područja kroz sva povijesna razdoblja. Zbog svog značaja, iako neistražen, ovaj lokalitet može se uvrstiti u značajnija nalazišta Hrvatske. Prostorne međe kulturnog dobra utvrđene su katastarskim česticama k.č. 243/1, 243/2, 933, 936, 934, 935, 937, 939, 940/1, 940/2, 942, 944, 962, 963, 2480/1 i 2480/2 katastarske općine K.O. Lipovac.

2. **Cripnjača** (Lipovac) – prapovijesni arheološki lokalitet – zaštićeno kulturno dobro (**Z-752**).

Prapovijesni arheološki lokalitet „Cripnjača“ otkriven je na 465,300 km autoceste Zagreb-Beograd, zapadno od ulaza u mjesto Lipovac. Razvoj prvih

naselja tijekom mlađeg kamenog doba na tlu istočne Slavonije pogodovali su veoma povoljni geografski uvjeti – plodne ravnice i šume ispresjecane manjim potocima i rječicama bogatim ribom. Naselja se formiraju na malo povišenim terasama i prirodnim uzvišenjima. Stanovali su u poluukopanim jamama – zemunicama različitih tlocrta i dimenzija s krovnom konstrukcijom koju su držali drveni okomiti nosači. Uz tradicionalnu lovačko-sakupljačku privredu razvija se zemljoradnja – motičarska obrada polja, gdje rodovska zajednica proizvodi onoliko koliko im je potrebno za život. Pripitomljavanje životinja (govedo, svinja, pas) i ribolov nadopunjuju prehranu, a nalazi utega za tkalački stan i preslice ukazuju na početak tekstilne produkcije. Pojavom bakra i bronce (tijekom eneolitika i brončanog doba) dolazi do smjena kultura zbog migracionih pomicanja balkansko-malezijski i stepskih indoeuropskih naroda. Stanovništvo se i dalje bavi zemljoradnjom, stočarstvom i lovom. Zbog nemirnih vremena naselja se formiraju na uzvisinama uz rijeke ili na prirodno zaštićenim područjima. Naselje na „Cripnjači“ koje pripada eneolitiku ili brončanom dobu također je izgrađeno na karakterističnom položaju malo povišenom uz nekadašnji vodeni tok. Svojim površinskim nalazima ukazuje na postojanje ostataka starog naselja iz prapovijesti, pa ga se, iako nije istraženo, može uvrstiti u značajnija nalazišta Hrvatske. Prostorne međe kulturnog dobra utvrđene su katastarskim česticama k.č. 968, 969, 970, 971, 972, 974, 1253, 1254, 1255, 1256, 1263/1, 1268 i 1434 katastarske općine K.O. Lipovac.

3. **Marikovo i Duge njive** (Lipovac) – prapovijesni arheološki lokalitet - zaštićeno kulturno dobro (Z-753)

Prapovijesni i srednjovjekovni arheološki lokalitet „Marikovo“ i „Duge njive“ kod Lipovca otkriven je na trasi autoceste Zagreb-Lipovac na 467,100-467,500 km, oko 2 km istočno od ulaza u naselje Lipovac. Široka zaravnjena terasa, koja se blago spušta prema jugu svojim površinskim nalazima ukazuje na višeslojno naselje koje je egzistiralo kroz više vremenskih razdoblja: brončano, mlađe željezno doba (laten) i srednji vijek. Početak brončanog doba u Slavoniji označila je šira upotreba bronce u izradi oruđa, oružja i nakita. Ovo je izazvalo velike ekonomske, društvene, etničke i kulturne promjene na cijelom europskom kontinentu. Indoeuropeizacijom ovog prostora formiraju se etničke skupine, a sve veće ekonomske razlike zbog promjena uvjetuju društveno raslojavanje. Područje Slavonije bilo je u pogledu kulturnog i ekonomskog razvoja tijekom brončanog doba ne samo ravnopravno sa susjednim područjima nego ih je i nadmašilo te bilo žarište pojedinih kultura. Nemirna vremena uvjetuju razvoj naselja – utvrđenja na prirodno zaštićenim mjestima. Kuće su uglavnom nadzemne, rjeđe poluzemnice (stara neolitska i eneolitska tradicija) od drveta i pletera s krovom od slame, podom od nabijene ilovače s više prostorija. Uz kuće se javljaju gospodarske zgrade i obrtničke radionice – u kasnom brončanom dobu to su ljevaonice metala. Krajem 4. i početkom 3. st.pr.n.ere sa sjevera i sjeverozapada u naše krajeve prodiru Kelti. U svojoj domovini Galiji Kelti su primili mnogobrojne kulturne i tehnološke tekovine od grčkih trgovaca i kolonista. Na svojem osvajačkom pohodu velikog dijela Europe od Španjolske na zapadu do Grčke i Male Azije na istoku, Kelti tijekom 3. Stoljeća prolaze Podunavljem. Ovdje u savezu s panonskim i balkanskim plemenima napadaju Makedoniju i Grčku. Nakon poraza kod Delfa 279. g. pr. n. ere keltska plemena odselila su se u Malu Aziju a drugi su se vratili u Podunavlje. Dolaskom Kelta u međurječje Drave i Save mnogo starosjedilačkih plemena Panona usvajaju nove keltske tekovine. Tako se grade novi tipovi naselja i zemljana utvrđenja – opidda. Kelti su bili vrsni majstori u obradi željeza pa njihove radionice proizvode veliku količinu oružja (dugi mačevi s bogato ukrašenim koricama) raznovrsnog nakita (fibule, narukvice, pojasevi) a prvi puta se javlja i brončani nakit s emajlom. Kelti su u

naše krajeve uveli upotrebu lončarskog kola i usavršili lončarske peći, pa proizvodnja keramike postaje obrt za tržište. Time se počela proizvoditi siva keramika lijepih oblika, doduše s malo ukrasa ali zato grafitirana. Kelti su iz svoje matične zemlje donijeli običaj sahranjivanja inhumacijom (skeletalno sahranjivanje). Jaki utjecaj domaćih plemena na doseljene Kelte uvjetuju ponovno uvođenje starog obreda spaljivanja pokojnika u nekropolama od 2. st. pr. n. ere. Tijekom srednjeg vijeka ponovno se ovdje formiralo manje naselje koje je jedino u nizu istovremenih u istočnom dijelu Slavonije. Prapovijesno i srednjovjekovno nalazište nije do sada istraživano, pa će buduća zaštitna arheološka istraživanja doprinijeti novim saznanjima o životu u ovim krajevima kroz nekoliko vremenskih razdoblja. Arheološki lokalitet „Marikovo“ i „Duge njive“ kod Lipovca, iako ne istražen svojim bogatim površinskim nalazima ukazuje na postojanje naselja kroz više povijesnih razdoblja: brončano, mlađe željezno doba (laten) i srednji vijek, pa ga možemo uvrstiti u interesantnija nalazišta Hrvatske. Prostorne međe kulturnog dobra utvrđene su katastarskim česticama k.č. 988, 989, 990, 991, 1034, 1069, 1259, 1260, 1268, 1292, 1410, 1035/1, 1035/2, 1063, 1064, 1065, 1067, 1066 i 1068 katastarske općine K.O. Lipovac.

- **Povijesni sklop i građevina**

o **Sakralna građevina**

1. Kapela sv. Luke „Lučica“ (Lipovac) – zaštićeno kulturno dobro (Z-1153)

Kapela sv. Luke u Lučici s kraja 14. stoljeća dobro je orijentirana jednobrodna dvoranska građevina s poligonalnim svetištem. Zidni plašt pročelja pridržavaju kontrafori. Istočna, sjeverna i južna stijena crkve izvorno je bila rastvorena velikim gotičkim prozorima šiljatolučnog zaključka koji su danas zazidani, ali vidljivi na zidu. Visoki su 5 m, široki 1,70 m, a prozorske niše profilirane su štapom i kosim usjecima do prozorskog okvira za ustakljenje. Umjesto tih zazidanih otvora zidni plašt crkve danas rastvaraju prozori polukružnog lučnog zaključka. I izvorni potral na glavnom pročelju je zazidan pa se u središnjoj osi zabatno zaključenog pročelja nalazi ulazni otvor manjih dimenzija i segmentolučnog zaključka. Iznad vrha zabata uzdiže se drveni tornjić s piramidalnom limenom kapom (Dachreiter, krovni jahač). Crkva je zidana opekom, a do visine od pola metra upotrijebljena je rimska opeka. Lađu crkve prekriva dvoslivno krovništvo i višeslivno nad svetištem. Unutrašnjost crkve je prekrivena tabulatom, a iz vremena gotike vide se još samo dvije konzole na zapadnom zidu iznad kora. Godine 1896. u crkvi je izvršeno više preinaka, kada su vjerojatno otvoreni novi ulazni i prozorski otvori, a zazidani gotički. Crkva u Lučici predstavlja vrlo vrijedan spomenik gotičke arhitekture, rijetko očuvane nakon ratova s Turcima u Slavoniji. Osebjuna po svojoj gradnji kao i po arhitektonskom-plastičkim elementima jedinstven je primjer takove građevine u Hrvatskoj. Prostorne međe kulturnog dobra utvrđene su katastarskom česticom k.č. 941 katastarske općine K.O. Lipovac.

2. Župna crkva sv. Lovre (Lipovac) – zaštićeno kulturno dobro (Z-1154)

Župna crkva sv. Lovre u Lipovcu izgrađena je 1808. godine u duhu kasnobaroknog klasicizma. To je jednobrodna građevina s, od broda užom, plitkom segmentnom apsidom, sakristijom prilagođenom uz nju i zvonikom koji se uzdiže iznad glavnog pročelja. Glavno pročelje crkve pilastrima je razdijeljeno u tri polja. Središnje polje je rastvoreno ulaznim otvorom segmentno-lučnog zaključka i lučno zaključenim prozorima iznad njega, a na bočnim poljima se nalaze niše. Iznad razdjelnog vijenca koji na bočni pročeljima poprima karakter završnog uzdiže se atika. Iz atike izbija pravokutno tijelo zvonika rastvoreno polukružno zaključenim prozorskim otvorima i satovima ispod limene lukovice. Svi uglovi zvonika obogaćeni su

lezenama. Bočna pročelja crkve lezenama su podijeljena u polja i rastvorena prozorskim otvorima polukružnog lučnog zaključka. Lađu crkve prekriva dvoslivno krovšte, višeslivno se nalazi nad svetištem, a troslivno nad sakristijom. U unutrašnjosti zidovi lađe su ritmizirani polustubovima. Lađa je presvođena češkim kapama s pojasnicama. Prostorne međe kulturnog dobra utvrđene su katastarskom česticom k.č. 214/1 katastarske općine K.O. Lipovac.

3. Župna crkva sv. Katarine, Djevice i Mučenice (Nijemci) – zaštićeno kulturno dobro (Z-1157)

Dobro orijentirana Župna crkva sv. Katarine u Nijemcima smještena je u središtu naselja. Jednobrodna je goričko-barokizirana crkva s užim i nižim poligonalnim svetištem, s potpornjacima. Svojim tlocrtom tipologijom potvrđuje pripadnost srednjoeuropskom umjetničkom krugu. Sagrađena je u 15. stoljeću. U razdoblju gotike imala je u svetištu četiri prozora. Prozori u lađi nalazili su se s južne strane. Sjeverna strana kod ladanjskih crkava obično se nije otvarala. Vjerojatno je nad brodom imala tabulat, a svetište svod. Početkom 18. stoljeća je barokizirana. Tada je nastao svod u svetištu, crkva je snižena, gotički vijenac zamijenjen baroknim, a prigradena je i sjeverna sakristija. Zvonik s lukovicom najvjerojatnije je sagrađen kasnije. Južna strana sakristija prigradena je u 20. stoljeću. Barokna lukovica zamijenjena je visokom neogotičkom piramidalnom kapom 1960. godine. U središnjoj osi glavnog pročelja kojeg flankiraju dva radijalno postavljena kontrafora, nalazi se masivni portik s ulaznim otvorom. Dvije lezene iznad protika dijele zidni plašt glavnog pročelja na tri dijela. Svako polje rastvoreno je prozorskim otvorima zaključenim polukružnim lukovima užim od širine prozora. Iznad kordonskog vijenca uzdiže se zabat konkavno-konveksnih (volutastih) kontura. S dva pilastra zabat je simetrično podijeljen u tri dijela, od kojih je središnji rastvoren prozorom segmentno-lučnog zaključka. Zvonik koji se uzdiže iznad zabata rastvoren je prozorima segmentno-lučnih zaključaka. Svi uglovi zvonika obogaćeni su pilastrima, a iznad sata uzdiže se neogotička piramidalna kapa. Bočna pročelja crkve obogaćena su lezenama i rastvorena baroknim prozorima. Lađu prekriva tabulat, a svetište križno-bačvasti svod. Na zapadnom kraju broda nalazi se kor. Nad lađom crkvu prekriva dvoslivno, a nad svetištem višeslivno krovšte. Prostorne međe kulturnog dobra utvrđene su katastarskom česticom k.č. 212 katastarske općine K.O. Nijemci.

- Memorijalna baština

o Spomen (memorijani) objekt

1. Skupna grobnica 112 palih boraca (Nijemci) – zaštićeno kulturno dobro (Z524)

Na istočnom dijelu Rimokatoličkog groblja neposredno pored mjesne ceste u Nijemcima, locirana je skupina „112 poginulih antifašista sa Sremskog fronta“. Poginuli borci pripadnici su II Armije. Grobnica je skromno obilježena i autentični je dokument borbe protiv fašizma te ima povijesno-dokumentarnu vrijednost. Prostorne međe kulturnog dobra utvrđene su katastarskom česticom k.č. 824 (2030/1) katastarske općine K.O. Nijemci.

Na području općine Nijemci preventivnom zaštitom su obuhvaćena slijedeća kulturna dobra, po kategorijama:

- Povijesni sklop građevina

o Sakralna građevina

1. Filijalna crkva sv. Ilije (Apševci) – preventivno zaštićeno kulturno dobro (PZ)

2. Crkva sv. Ivana Kapistrana (Đeletovci) – preventivno zaštićeno kulturno dobro **(PZ)**

Filijalna crkva iz 1872. godine. Dimenzije 17x8m. U Domovinskom ratu je teško stradala, a nakon rata je potpuno obnovljena. U crkvi je velika oltarna slika sv. Ivana Kapistrana koju je izradio akademski slikar Smiljan Popović.

3. Zgrada župnog dvora (Lipovac) – preventivno zaštićeno kulturno dobro **(PZ)**

4. Crkva sv. Šimuna (Podgrađe) – preventivno zaštićeno kulturno dobro **(PZ)**
Filijalna crkva iz 1829. godine. Dimenzije 20x8 m. U Domovinskom ratu je teško stradala, a nakon rata je potpuno obnovljena. U crkvi se nalazi oltarna slika sv. Šimuna i Jude Tadeja koju je izradio akademski slikar Smiljan Popović.

5. Crkva Sv. Petke (Banovci) – preventivno zaštićeno kulturno dobro **(PZ)**

Na području općine Nijemci evidentirana su slijedeća kulturna dobra, u kategoriji arheološke baštine, odnosno arheološkog pojedinačnog lokaliteta:

- 1. Hartmanova pustara** (Đeletovci) – prapovijesni arheološki lokalitet – evidentirano kulturno dobro **(E)**
- 2. Narača** (Lipovac) - prapovijesni arheološki lokalitet – evidentirano kulturno dobro **(E)**
- 3. Ograde** (Lipovac) - antički arheološki lokalitet – evidentirano kulturno dobro **(E)**
- 4. Gradina** (Nijemci) – prapovijesni i srednjovjekovni arheološki lokalitet – evidentirano kulturno dobro **(E)**
- 5. Gradina** (Podgrađe) – srednjovjekovni arheološki lokalitet – evidentirano kulturno dobro **(E)**
- 6. Selo** (Vinkovački Banovci) – prapovijesni, antički i srednjovjekovni arheološki lokalitet – evidentirano kulturno dobro **(E)**.

Na području općine Nijemci nalaze se slijedeća kulturna dobra lokalnog značaja, po kategorijama:

- **Memorijalna baština**

o Spomen (memorijalni) objekt

- 1. Rodna kuća S. Bajića** (Banovci) – kulturno dobro lokalnog značaja **(L)**
- 2. Spomen ploča palim borcima i ŽTF, ulica M. Oreškovića 1** (Banovci) – kulturno dobro lokalnog značaja **(L)**
- 3. Spomen bista heroja S. Bajića, ispred škole** (Banovci) – kulturno dobro lokalnog značaja **(L)**
- 4. Spomen ploča palim članovima SKOJ-a na školi** (Vinkovački Banovci) – kulturno dobro lokalnog značaja **(L)**

- **Etnološka baština**

o Etnološka građevina

- 1. Ulica M. A. Reljkovića 141** (Donje Novo Selo) – kulturno dobro lokalnog značaja **(L)**
- 2. Matije Gupca 9** (Lipovac) – kulturno dobro lokalnog značaja **(L)**
- 3. Braće Radića 9** (Lipovac) – kulturno dobro lokalnog značaja **(L)**
- 4. Braće Radića 31** (Lipovac) – kulturno dobro lokalnog značaja **(L)**
- 5. Braće Radića 47** (Lipovac) – kulturno dobro lokalnog značaja **(L)**
- 6. Strossmayerova 18** (Nijemci) – kulturno dobro lokalnog značaja **(L)**
- 7. Strossmayerova 39** (Nijemci) – kulturno dobro lokalnog značaja **(L)**
- 8. Trg kralja Tomislava 3** (Nijemci) – kulturno dobro lokalnog značaja **(L)**
- 9. Zrinska ulica 43** (Nijemci) – kulturno dobro lokalnog značaja **(L)**
- 10. Zrinska ulica 105** (Nijemci) – kulturno dobro lokalnog značaja **(L)**

11. Mala kapelica s otvorenom nišom ispred Podgrađa iz smjera Apševaca (Podgrađe) – kulturno dobro lokalnog značaja (L)

12. Veliko drveno raspelo na seoskom groblju (Podgrađe) – kulturno dobro lokalnog značaja (L)

13. Kralja Tomislava 50 (Podgrađe) – kulturno dobro lokalnog značaja (L)

Kartografski prikaz - KP 9 – Posebni uvjeti korištenja u području Vanjskog plana

D4 - Poljoprivredne i šumske površine

Najveća zastupljenost poljoprivrednog zemljišta, oranica, vrtova, voćnjaka, vinograda na području Općine Nijemci je na prostoru naselja Nijemci, a najmanja na prostoru naselja Vinkovački Banovci. Najveća zastupljenost livada i pašnjaka je na prostoru naselja Donje Novo Selo, a najmanja na prostoru naselja Đeletovci. Najveća zastupljenost šumskim površinama je na prostoru naselja Donje Novo Selo, a najmanja na prostoru naselja Vinkovački Banovci, dok na prostoru naselja Banovci nisu uopće zastupljene. Neplodno i močvarno zemljište je najzastupljenije na prostoru naselja Nijemci, a najmanje je zastupljeno na prostoru naselja Vinkovački Banovci. Udio poljoprivrednog zemljišta, oranica, vrtova, voćnjaka, vinograda iznosi 45% ukupnih površina, livada i pašnjaka 1% ukupnih površina, šuma 47% ukupnih površina te neplodnog močvarnog zemljišta 8%.

Kultura	Klasa zemljišta	NASELJE								Ukupno
		Apševci	Banovci	Donje Novo Selo	Đeletovci	Lipovac	Nijemci	Podgrađe	Vinkovački Banovci	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Poljoprivredno zemljište oranice, vrtovi, voćnjaci, vinogradi (ha)	1	0	122	10	41	0	4	229	37	443
	2	6	200	128	197	54	409	235	96	1.325
	3	201	417	238	447	610	1.230	317	137	3.597
	4	153	123	166	60	710	881	328	68	2.489
	5	194	27	212	68	381	176	327	21	1.406
	6	68	44	86	1	215	88	137	37	676
	7	7	0	141	0	0	107	57	0	312
	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Σ	629	933	981	814	1.970	2.895	1.630	396	10.248

Izvor: Prostorni plan općine Nijemci

Kultura	Klasa zemljišta	NASELJE								Ukupno
		Apševci	Banovci	Donje Novo Selo	Đeletovci	Lipovac	Nijemci	Podgrađe	Vinkovački Banovci	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Livade i pašnjaci (ha)	1	0	8	0	0	0	0	1	10	19
	2	0	7	9	0	0	12	0	1	29
	3	10	0	27	0	0	10	0	2	49
	4	0	0	16	1	0	0	7	0	24
	5	0	0	2	0	5	0	0	0	7
	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Σ	10	15	54	1	5	22	8	13	128
Šuma (ha)	1	0	0	1.153	0	1.524	42	0	0	2.719
	2	0	0	467	0	1.938	948	47	0	3.400
	3	248	0	1.172	155	0	516	780	2	2.873
	4	4	0	847	5	0	466	322	0	1.644
	5	0	0	6	0	6	0	0	0	12
	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Σ	252	0	3.645	160	3.468	1.972	1.149	2	10.648
Neplodno i močvarno (ha)		95	93	331	132	331	512	228	51	1.773
UKUPNO:		987	1.036	4.997	1.110	5.774	5.420	2.682	462	22.797

Izvor: Prostorni plan općine Nijemci

D5 – Gospodarstvo

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore – Županijske komore Vukovar, na području Općine Nijemci djeluje oko 20-ak poduzeća sa sjedištem u Nijemcima, Lipovcu i Banovcima, uglavnom smještene s upravom i proizvodnim kapacitetima u samim naseljima.

Prema broju djelatnika svi poslovni subjekti, na području Općine Nijemci su male tvrtke s najviše oko 30-ak djelatnika.

Prema djelatnostima gotovo trećina poduzeća bavi se primarni djelatnostima i to u najvećem dijelu uzgojem žitarica i drugih usjeva i nasada, uzgojem usjeva i uzgojem stoke, peradi i ostalih životinja (mješovita proizvodnja), te uslužnim djelatnostima u biljnoj proizvodnji; uređenjem i održavanjem krajolika, kao i glavnom djelatnošću.

Na temelju podataka Financijske agencije, tijekom 2014. godine na području Općine Nijemci poslovalo je 15 poduzetnika (0,95% od ukupnog broja poduzetnika u Vukovarsko-srijemskoj županiji) koji su zapošljavali 69 osoba (0,43% od ukupnog broja zaposlenih u Vukovarsko-srijemskoj županiji).

Poslovni rezultati poduzetnika s područja Općine Nijemci; 2014. godina

Pokazatelj	Općina Nijemci	Vukovarsko-srijemska županija	Rang u VSŽ	Rang u RH
Broj poduzetnika	15	1.587	16	413
Broj zaposlenih	69	16.196	21	432
Ukupni prihodi*	239.342	12.603.288	6	165
Dobit razdoblja*	6.897	495.193	8	208
Gubitak razdoblja*	15	548.051	29	536
Neto dobit*	6.883	-52.858	6	133

*Iznosi u tisućama kuna

Izvor: Financijska agencija

Prema podacima iz istog izvora, tijekom 2014. godine na području Općine poslovalo je 8 tvrtki. Bavile su se poljoprivredom (2 tvrtke), prerađivačkom industrijom (1 tvrtka), trgovinom na veliko i malo (4 tvrtke) te djelatnošću pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (1 tvrtka).

Trenutno na području općine postoji poslovna zona „Nijemci“, dok se u budućnosti planira izgradnja još dviju poslovnih zona – Poslovna zona „Lipovac sjever“ i Poslovna zona „Lipovac jug“.

Kartografski prikaz - KP 12 – Korištenje i namjena površina u području Vanjskog plana

D6 - Prometna i tehnološka infrastruktura

Cestovni promet

Zbog vrlo dobrog prometnog položaja Općina Nijemci premrežena je prometnicama državnog, županijskog i lokalnog značenja, ali i brojnim nerazvrstanim cestama i poljskim putevima.

DRŽAVNE CESTE	
Naziv ceste	Dionica
D4	GP Bregana – Zagreb – Slavonski Brod – GP Bajakovo
D46	Đakovo (D7) – Vinkovci – GP Tovarnik
D57	Vukovar (D2) – Orolik – Nijemci – Lipovac (D4)
ŽUPANIJSKE CESTE	
Naziv ceste	Dionica
Ž4172	Mirkovci (D469 – Privlaka – Otok – Vrbanja – Gunja (D214)
Ž4197	Čakovci (Ž4196) -Šidski Banovci (D46)
Ž4224	Otok (Ž4172) – Nijemci (D57)
Ž4225	Ž4224 – Donje Novo Selo
Ž4229	Bošnjaci (D214) – Ž4172
Ž4233	Tovarnik (D46) – Nijemci (D57)
Ž4234	Lipovac (D4) – Ž4230
LOKALNE CESTE	
Naziv ceste	Dionica
L46026	Ž4172 – Đeletovci (D57)
L46032	D46 – Vinkovački Banovci
L46052	Lipovac (D57) – granica s Republikom Srbijom

Izvor: Prostorni plan uređenja Općine Nijemci

Budući da se radi o pograničnom području, na prostoru općine smješten je cestovni granični prijelaz Bajakovo. Sastoji se od 25 ulazno-izlaznih prometnih traka na kojima se vrši granična i carinska kontrola. Pored policijske i carinske kontrole, na graničnom prijelazu se također vrše veterinarska inspekcija, fitosanitarna inspekcija, granična sanitarna inspekcija, međunarodno otpremništvo.

Kartografski prikaz - KP 5 – Promet u području Vanjskog plana

Željeznički promet

Lokalnim područjem prolaze dvije željezničke pruge:

- Magistralna glavna željeznička pruga MG2 na relaciji Savski Marof – Zagreb – Sisak – Novska – Vinkovci – Tovarnik;
- Željeznička pruga I. reda I110 na relaciji Vinkovci – Drenovci.

Magistralna glavna željeznička pruga MG2 je elektrificirana cijelom svojom dužinom jednofaznim izmjeničnim sustavom 24 kV, 50 Hz. Dozvoljeno opterećenje je 220 kN po osovini odnosno dopuštena masa po dužnom metru 8 kN/m. Trasa ima lukove radijusa 400 m do 2000 m, uzduž nagiba trase maksimalno 5‰.

Na željezničkoj pruzi I. reda I 110 su lukovi veličine radijusa 200-1.000 m, maksimalni uzdužni nagib trase 5‰, s dozvoljenim opterećenjem 200 kN po osovini, odnosno dopuštenoj masi po dužnom metru 8 kN/m.

Valja napomenuti kako se u naseljima Đeletovci, Banovci i Vinkovački Banovci nalaze željeznička stajališta.

Popis cestovnih prijelaza

Oznaka pruge	Službeno mjesto	KM položaj	Naziv	Način osiguranja	Pripadnost kolodvoru
M 104	(ŠID) - dg - TOVARNIK - NOVSKA - M 105				
M 104	Šidski Banovci	130+409	CP 022 - Šid.Banovci	SZ+PB	Đeletovci
M 104	Vinkovački Banovci	132+212	CP 023 - Vin.Banovci	SZ+PB	Đeletovci
M 104	Đeletovci	km 134+228			

Kartografski prikaz - KP 5 – Promet u području Vanjskog plana

Zračni promet

Na području Općine nema zračnih luka niti je razvijen zračni promet.

Energetski sustav

Za opskrbu električnom energijom na području Općine Nijemci zadužena je Hrvatska elektroprivreda, DP Elektra Vinkovci. Distribucijski sustav električne energije čine nadzemni dalekovodi 35kV s trafostanicama u naseljima Nijemci i Đeletovci. Iako su prilikom distribucije smanjeni gubici električne energije u odnosu na poslijeratno razdoblje, trenutno stanje je lošije od nacionalnog prosjeka te zahtijeva dodatna ulaganja u poboljšanje i rekonstrukciju distribucijske mreže. Dugoročno, planira se napajanje preko sustava 100/20kV čime bi se povećala prijenosna moć mreže i omogućilo sigurno napajanje svih potrošača.

Kartografski prikaz - KP 7 – Elektroenergetika i plinoopskrba u području Vanjskog plana

Plinovodi, naftovodi i slično

Na području Općine Nijemci izveden je plinoopkrbni sustav za područje naselja Nijemci, Podgrađe, Apševci i Lipovac. Plinoopkrbni srednjetačni cjevovod položen je uz postojeću županijsku prometnicu Ž4224 iz pravca susjedne općine Otok, a plinovod je spojen na plinsku redukcijску stanicu Privlaka.

Prvo plinarsko društvo d.o.o. zaduženo je za distribuciju prirodnog plina na području Općine Nijemci. Sustav plinovoda čine polietilenske cijevi zbog čega mreža ima manje od 1% pogonskih gubitaka. Prema podacima Prvog plinarskog društva d.o.o., od 1.916 kućanstava na području općine njih 968 bilo je opskrbljeno plinom.

Na području naselja Đeletovci nalaze eksploatacijska polja nafte. Teritorijem Općine prolazi naftovod prema Slavanskom Brodu, kojim upravlja INA INDUSTRIJA NAFTE d.d. Zagreb, Naftaplin.

Kartografski prikaz - KP 7 – Elektroenergetika i plinoopskrba u području Vanjskog plana

D7 - STAMBENI I POSLOVNI OBJEKTI U KOJIMA SE OKUPLJA VELIK BROJ OSOBA

NAZIV GRAĐEVINE	LOKACIJA	BROJ OSOBA
Osnovna škola „Ivan Kozarac“	Nijemci	340
Osnovna škola „Lipovac“	Lipovac	112
Zdravstvena ambulanta	Nijemci	15
Dom kulture Lipovac	Lipovac	
Dom kulture Donje Novo Selo	Donje Novo Selo	
Dom kulture Đeletovci	Đeletovci	
Dom kulture Banovci	Banovci	

Izvor: Upravni odjel Općine